

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLONYE.

ELŐFIZETESI ÁRAK:

Helyben: félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.
Vidéken: félévre 8 kor., negyedévre 4 kor. — fill.

FŐSZERKESZTŐ:

BENEDEK JÁNOS.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ

SZÉKELY IMRE.

POLITIKAI ROVATVEZETŐ: DR. BOROSS LAJOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debreczen, Főter 42. szám. Lamprecht palota
első emelet, az udvarban.

Élet-pályák.

augusztus 5.

A közoktatási miniszter ez évben egy rendeletet bocsátott ki, hogy ezentúl a középiskolák alsóbb osztályaiban az ifjúságot meg kell ritkítani úgy, hogy szigorubb mértékkel osztályozzanak. A szülőket pedig figyelmeztessék a tanárok, hogy az iparos és katonai pályákra kell küldeni a fiukat, mert ott még inkább boldogulhat az ember, mint a tudományos pályán. Szóval az volt a miniszter ur intenciója, hogy az alsóbb osztályokból utasítsanak, mert kultuszminiszter szellemi tultermelést lát az országban. Azt látja, hogy a tisztviselői, a tudományos pályák nagyon elvannak már árasztva s így maholnap csak fogyasztók lesznek az országban és nem termelők.

A miniszter ur aggodalma alapos. Milyen kár, hogy az egyes szakminiszteri intézkedések talaját nem készítik elő a többi miniszteri intézkedések. Vagyis, hogy érthetően beszéljünk, milyen kár, hogy a közoktatási miniszter ur olyan pályákra küldeti az ifjúságot, amelyeknek javítását, türhetőbbé tételét az illető szakminiszterek semmiféle intézkedéssel nem tették olyanná, a mi csakugyan érdemessé tenné azokat a pályákat, hogy az ifjúság lelkesedéssel keresse fel.

Hát azt mi is valljuk, hogy kívánatos volna, ha az ifjúság mentől

nagyobb számban léphetne a gyakorlati pályákra, de fájdalom, a mi kormányunknak arra soha sem volt gondja, hogy a katonai pályát önzértes magyar ifjura nézve elvisehelhetővé tegye. Tudjuk, hogy a közös hadseregnek alig tíz százaléka beszél magyarul. — De arról nincs tudomásunk, hogy a hadsereg magyarul bármily kicsiny százalékban érezne, vagy gondolkodnék. Magyar szellemről szó sincs, de annál élesebben nyilatkozik a magyar gyűlölet. A magyar ember ilyen intézmény kötelékében nem bír megélni, vagy ha igen, akkor többé önérzetes, nemzetét szerető, nemzeti érzelmét tápláló ember nem lehet.

Meggondolhatná a miniszter ur, hogy a katonai pálya másutt szép, dicsőséges és biztos kenyér kereseti pálya is, de nálunk, a mi viszonyaink mellett csak ritka esetben választja életpályául az ifju.

Es hogy állunk az iparral? — Hát a keresk. miniszter urak a kiegészítés óta kiegészíték-e megteremteni a magyar ipart? Ugy-e, nem! A magyar ipar még ma is a legnagyobb elhagyatottságban sínlődik, míg az osztrák ipar a mi zsirunkból, a vagyonunkból nagyra nőtt. Az osztrákok mindent elkövettek arra nézve, hogy az ó iparukat felvirágoztassák és a mienket elnyomják. A magyar államférfiak is mindent elkövetnek arra nézve, hogy az osztrák elnyomásnak szolgál-

latára legyenek. Ezért sínlődik ma is a magyar ipar, mert az osztrák a magyar kormányok elnézéséből, gyávaságából és szolgálalkúságából mindent a maga hasznára aknázott ki. Minket pedig megölt a hagyományos loyaltás.

Most azután küldheti a miniszter a magyar ifjúságot erre a pályára is, amelyik szegénységénél, terhes küzdelemnél egyebet alig képes nyújtani. Hát van nekünk iparunk? Van kereskedelmünk? Oh dehogy van! Ezt a miniszter ur is jól tudja, hanem azért úgy adja, mintha valami nagyon okos dolgot vitt volna véghez.

Az a körülmény, hogy a magyar ifjúság nem szívesen megy a katonai vagy iparos pályára, nem a társadalmi rossz és hibás felfogásból keletkezik, tisztelt miniszter ur, hanem a mi speciális viszonyainkból. Mert az egészen természetes, ha a magyar ifjúság irtózik az osztrák katonai szellem fegyelme alá kerülni, ahol érzelmeit ki kell lelkéből ölnie. Az természetes, hogy míg osztrák lesz az ur hazánkban, iparunk és kereskedelmünk nem fog felvirágozni, mert az osztrákok értik a módját, hogy miként kell minden magyar iparvállalatnak a nyakát szegni.

Nem csoda tehát, ha nálunk beáll a szellemi munkások tultermelése s így a proletáriatus osztály ijesztő mérvben szaporodik. Arra van szükség, miniszter ur, —

Visszaemlékezések a debreceni csatára.

Szabadon előadta a Petőfi-dalkör estélyén: **Óváry Lipót**, országos főlevéltárnok.

1904 aug. 2.

Ahány halott vagy sebesült honvéd utunkba akadt, azokat az én kozákom mind keresztüldöfte véres lándzsájával. Ugyanezt eszelekedték az elszórtan száguldozó többi kozákok is. Cserkeszem fejesővával adott kifejezést méltatlankodásának a kegyetlen kozákok embertelensége fölött. Már nagyon közel voltunk a városhoz, midőn egy két-kerekű talyiga sebes vágatva közeledett felénk. A kocson kívül egy angyalszép-ségű fiatal uri nő s egy szolgának látszó egyén ültek rajta. Kozákom leszállt lováról, melyet nekem adott oda tartani. Leszállította a halálra ijedt urnót s övéről lefüggő törét villogtatva fenyegette. A többit pedig képzelhetik t. haligatóim s arról Dante szerint *il tracte e bello*. A város végéhez érve, kozákom leszállt a talyigáról és szerencsétlen áldozatát bevitte egy üres házba, majd átvette tőlem lovát s a nyakamba

akasztott tárgyakat, érthetetlen szavakkal, valószínűleg szitkokkal vett buesut tőlem. Ki tudja, mily sors várt a muszka haramia kezei közé került urnóra. Cserkeszem pedig kísért engem tovább kiraboló és kipszított, ekkor pedig már élettelen utcákon keresztül. Némely ház ablakán még lógott a fehér kendő, mintegy könyörületért esdve. De a muszka haramia nem ismer könyörületet. A táborban később egész halmokat láttam ily leszedett kendőkből. Ekkor már mintegy esti 7 óra lehetett. A rablás s pusztításban úgy látszik szünet állott be, mert a táborban már katonai rendben láttam összpontosítva a muszka hadsereget.

A foglyok közé vezetettvén, a földre rogytam s nem is bírtam többé mozdulni egész éjen át. Lehetünk mintegy ötszázan foglyok, legnagyobb része sebesültek. Apó-lásunkra nem gondolt senki, de annál inkább kifosztásunkra. Elszedtek tőlünk mindent, mi csak a legcsekélyebb értékkel bírhatott, még a zsinórokat is lefejtették egyenruhánkról. Felejthetetlen kínos éjszaka vala ez, különösen a nehéz sebesültekre nézve, kiket minden segély nélkül, kiméletlenül hagytak elvérzeni. A jó debreczeni polgárság, mint már említém, este a musz-

káknak volt kénytelen ebédet főzni. A különféle ételeket, levest, húst, tésztákat, főzelékeket hordókban összekavarva, tábori csészékben osztották ki a legénységnek.

Reggeli 9 óra felé egy orosz főtiszt e szavakkal állított be hozzánk: Wer Lazar ist, Kommt ins Lazareth — úgy látszik, ez volt egész német tudománya; s ekkor megkezdődött a sebesültek elszállításása. Engem, ki már nem bírtam lábamra állani, két gyalogos puskán vitt be a kórházba, hol az udvaron helyeztek el még vagy 20 sebesült honvéddel együtt. Érdekes látványt nyújtott ez az udvar! Egy részét mi honvédek foglaltuk el, pokróczokon a földön heverve. Az ajtó mellett egy asztal körül három orosz tiszt rum ivással s kártyázással ölte az időt. Az udvar közepén fél-század muszka gyalogos táborozott. Gulába rakott fegyverek hosszában tüzet rakva, tök, dinnye, ugorka, hagyma, kenyér és szalonna vegyületekből állott ebédjüket tábori üstök hiányában, a kórházi készletből előhozott bizonyos — nem főzésre szolgáló — edényekben főzték meg.

A muszka sebesülteket muszka katonai orvosok ápolták; egy orosz tábornoknak it

hogy olyan hadsereget és olyan ipari helyzetet teremtsünk, amelytől nem idegenkedik sem a szülő, sem az ifju. Csakhogy erre nemcsak okos, de bátor és elszánt kormány szükséges.

(*)

Stoikusán.

— augusztus 5.

A modern emberek egyik sajátos tulajdonsága az, hogy nem tud már igazán csodálkozni. Akármilyen produkál is az emberi elme, a soha meg nem pihenő, kutató emberi szellem akármilyen eredményre jut is, a modern ember stoikusán nézi és azt mondja: rendben van; ez másképpen nem is történhetik.

A szerencsétlen végezetű Sándor szerb királynak egyetlen mondása volt, amely igaznak bizonyult: „Minden csoda három napig tart”. A negyedik napon a csoda már nem csoda, hanem természetes dolog. Napirendre térünk fölötte.

Van valami félelmes a modern embernek a stoikus voltában. Mintha eltompult a lassankint minden iránt, ami rendkívüli. A modern csodák — a találmányok — szinte elvesztik varázserejükét s úgy tűnik föl, mintha nem is volna érdemes másért, mint anyagi előnyökért magásra törni és behatolni a természet titkaiba. Az emberiség, ez a vegyes tömeg, mintha nem lelkesülne már a nagy szellemek munkájáért.

Pedig ha kissé visszaemlékezünk, a csodálkozástól valóban nem tudunk hová lenni. Micsoda átalakuláson esett át a világ aránylag rövid idő alatt. Az olajmestől kezdve a villamos világításig, a gyalog-utároktól kezdve a vasúti közle-

kedésig, a gyalog-postától a telegráf, a táviratozástól egész a telefonig és a telefontól a drótnélkül való táviratozásig: micsoda roppant haladása az emberiségnek és az emberi szellemnek ez!

Azt állítják, hogy a természetben nincsenek ugrások. Pedig — úgy látszik — mégis vannak ilyen ugrások. Aránylag rövid évtizedek alatt a világ annyira átforgalmódott, annyira más alakot öltött, hogy egy modern Ripp van Winkle, ha történetesen évtizedekig tartó álmából felébredne, azt sem tudná, hová legyen bámulatában. Semmi sem olyan ma már, mint régen volt; sem intézményeink, sem lakásaink, sem életmódunk, sem foglalkozásaink nem azonosak a régiekkel. Kényelmesebbek lettünk és amellettt éhesebbek. Mohábban élvezzük az életet és minden jobban sietünk, mint azelőtt; mintha pótolni akarnók a mult idők mulasztásait. Pedig a régiek sem mulasztottak semmit és csak úgy várták az átmenetet az életből a halálba, mint mi. Hosszabb ideig tartott, amíg egyik ponttól a másikhoz el tudtak jutni, de azért az élet nem volt rövidebb.

Ma mindennek a szemléletére az birt rá bennünket, hogy tegnap nyitották meg Bari—Antivári közt a rádió-telegráf vonalat, mely mindenképpen sikerült. Drót nélkül táviratoztak az egész beszédek, amelyek politikai vonatkozásúak is voltak. De nem ez a vonatkozás a lényeges.

A lényeges az, hogy minden csodálkozás nélkül veszi tudomásul az emberiség ezt a legújabb csodát is. Annak idejében, amikor az első petróleumlámpa megjelent egy bolt kirakatában, sokkal hatalmasabb, sokkal nagyobb volt a világ csodálkozása, mint most, amikor két ország: Montenegró és Olaszország drót nélkül diskurálhat egymással és ezzel bebizonyítják, hogy

az emberi szellem sikeresen győzi le az időbeli és térbeli távolságokat is. A varrógép feltalálása lázba ejtette az egész világot és az ipar terén valóságos forradalmat keltett.

Anyira stoikusán fogja föl a világ a modern csodákat, hogy a hírlapok csak néhány rövid sorban emlékeznek meg a Bari és Antivári közt tegnap megnyitott drót nélküli való táviróvonal megnyitásáról. Nem érdekli a világot már az sem. Pedig ez az újabb korszaknak egyik legnagyobb, legcsodálatraméltóbb vívmánya. — Szinte megdöbbenve kérdezzük: vajjon mi érdekli a világot, ha ez nem?

Anyira nem érdeklődik, hogy ime, egy kicsiny ország, amilyen Montenegró, elibénk kerül és összeköttetést teremt egy nagy országgal. Mi azonban csatlakozunk a stoikusokhoz és közönnnyel nézzük a világ fejlődését. Majd ha már minden ország magáévá tette a vívmányt, talán mi, nagysokára és erősen elkésve, szintén utána baktatunk. — De ez már valóban bűnös közönytőség.

EGYHAZ ÉS ISKOLA.

A községi iskolások ülése. A községi iskolások e hó 10-én d. u. 4 órakor a városházán ülést tart.

Egyházkerületi közgyűlés. A tiszántúli egyházkerület őszi közgyűlését, mint hivatalosan értesülünk, végleges megállapodás szerint október 18—20. napjain tartják meg. Ezt megelőzőleg a főiskolai igazgatótanács s a tanügyi bizottság tart rendes közgyűlést, október első felében.

amputálták általunk keresztül lőtt jobb lábát.

Hozzánk egy debreczeni magyar orvos járt be, ki nagy gondnal és szeretettel apolt bennünket. Örökké áldom emlékének ennek a nagylelkű emberbarátnak és hazafinak, ki engem alig két hét alatt nemcsak hogy lábra állított, de menekülésemet is elősegítette.

Ő mondta el nekünk, hogy gróf Zichy Ferenc es. biztos utlevéllel s utiköltséggel látja el a jelentkező honvédeket, s mi attól tartván, hogy az oroszok magukkal visznek, igyekeztünk menekülni a kevéssé őrzött kórházból, s az orvos segélyével augusztus 18-án virradóra sikerült 9-ed magammal a kerten át kiszabadulni. Az utozán nem szólított meg bennünket senki s háborítlanul jutottunk el a városházáig, hol már mintegy 70 magunk fajta szegény honvédet találtunk együtt, kik Zichy Ferencet várták. Be kellett iratkoznunk az orosz hadparancsnoksági irodában, hogy utleveleinket elkészíthessék. Délután megérkezett gróf Zichy s azonnal felállított bennünket a folyosón. Voltak köztünk öregek, ifjak, tisztek s közkatonák, legnagyobb részt intelligens osztálybeliek. A muszkavezető magyar gróf minden tekintet nélkül a legdurvább kiméletlenséggel a következő felejtetetlenül emlékembe vésett szavakat intézte hozzánk:

„Kétek 5 Felsége legkegyelmesebb császáruk ellen fegyvert fogni merészeltek. Kétek akasztófát érdemelnek; de én kéteknek 5 Felsége legkegyelmesebb császáruk nevében megkegyelmezek, azon föltétl alatt, hogy rögtön hazatakarodnak s aki még egyszer fegyverrel kezében elfogatik, az az akasztófát el nem kerül.

Mint korbácsütés hatottak ránk a magyar gróf szavai, de hallgatnunk kellett, mert fenyegetése dacára biztosra vettük, hogy mihamarabb ismét fegyverhez juthatunk, mert mi nem hittük el a világosi katasztrófáról elterjedt híreket.

Megkapván orosz nyelven kiállított utlevelünket s mindegyikünk 3 forintot ugynevezett Zwangsnote bankokban, még az nap este siettünk el Debreczenből, Szolnok felé vevén utunkat. Szolnokig nem találkoztunk se muszkával, se némettel. De Szolnokhoz érve s kompon átkelvén a Tiszán, mert a hid le volt rombolva, a tulparton már fehér kabátos osztrákok vártak reánk, kik elkobozva utleveleinket, a városon kívül levő táborba kísérték, honnét mint foglyokat még az nap elszállították Budára, a várbeli József-kaszárnyába.

Ekkor értettük csak meg, hogy Zichy Ferenc az utlevéllel s a nagylelkűleg nyújtott utiköltséggel kelepezebe ejtett bennünket, jól tudván, hogy Nagy Sándor dandára nagyrészt dunántúliakból állván, nekünk okvetlenül Szolnok felé kellett mennünk. A József-kaszárnyában heteken át a legnagyobb nélkülözéseknek s legdurvább bánalmazásoknak voltunk kitéve. Fegyverképes bajtársainkat nap-nap után szállították az Itáliában vagy Csehországban feküdt ezredékhez; én s a velem egykoru fegyverképtelen gyermekifjait csak október végén a lehető legnyomorultabb állapotban lettünk szabadon bocsátva.

Dicsőségteljes szabadságharcunkat szomorú korszak követte. A mai nemzedéknek fogalma sincs és ne is legyen soha-soha azokról a szenvedésekről, azokról a zaklatásokról és kínos megaláztatásokról, me-

lyeknek a magyar nemzet, különösen pedig mi volt honvédek, nemcsak közvetlenül a szabadságharc lezajlása után, de hosszú éveken át ki voltunk téve, előbb az osztrák szoldateszka, majd a német és cseh beamterek részéről.

De, tartja az olasz közmondás — non ogni male viene per nuocere — a rossznak is meg van a haszna, s annak a szomorú korszaknak az lón a következménye, hogy a széthúzásra bár még mindig bajlandó, de szabadságára, ősi jogaira féltékeny magyar nemzetet a legszorosabb összetartásra buzdította, kényszerítette s ez összetartásnak köszönhető, hogy szabadságunk dicső vívmányai: a szabadság, testvériség s egyenlőség elve, melyekért 1848-ik évben harcoltunk s nemzetünk ezredéves jogai post tot discrimina verum elvégre mégis érvényre jutottak.

Becsüljük meg, s drizzük féltékenyen ezt a drága véren szerzett szabadságot, mert ez az ország csak szabadsággal állhat fenn. De jegyezzük meg magunknak, hogy szabadságunkat, ősi jogainkat nem hangzatos szólamokkal s időfecsérlő üres dictiókkal, hanem csakis komoly s eredményes munkával fogjuk biztosítani és fokozatosan fejleszthetni. Szükséges mindenekelőtt, hogy ennek az országnak uralkodó eleme, az életerős magyarság, félretéve minden pártoskodást, egy erős falankszszá tömörüljön, mert csak így fog fölényt gyakorolhatni az őt környező saját kebelén táplálkozó ellenséges elemek fölött. Ekkor fog csak teljesen érvényesülni a gazdaságilag is megizmosodott Magyarország tekintélye kifelé s a vissza lesz állítható a magyar birodalom régi fénye, dicsősége.

(Vége.)

Rendszerváltozás.

— Jelenet a csári palotában. —

augusztus 5.

Oroszországból azt jelentik, hogy a csár rendszerváltozást akar.

A csár: Elhatároztam, hogy amikor Párizs helyét betöltöm, egyszersmind egy kis rendszerváltozást csinállok az államigazgatásban. A mai abszolutisztikusnak mondott irányzatot magam sem tartom célravezetőnek. Eppen ezért többirányú újat tervezek. Maga majd írja, titkár, amit tollba mondok.

A titkár: Irom, felség.

A csár: Először is elhatároztam, hogy alkotmányt adok a népemnek. Még pedig parlamentaris alkotmányt. A nép összesen 400 képviselőt fog választani. Hogy azonban a választás esélyei ne legyenek kitéve államfőforgató irányzatnak, a választható polgároknak jegyzékét én állítom össze. Az általam kinevezett jelöltekből azután bármelyiket megválaszthatják.

A titkár: Ertem.

A csár: A parlamentet a csári kormány nem fogja befolyásolni. Eppen ezért ellenség is lehetséges, de az ellenzéknek egyéb joga nincs, mint a házszabálykérdésekhez hozzászólni. Ami különben az akadékoskodókat illeti, azok megengedett büntetésben részesülnek. A Szibériába való száműzetést azonban beszüntetem, hanem az engedetleneket tábornokoknak nevezem ki és a japánok ellen küldöm. Ott majd elbánnak velük. Irja?

A titkár: Irom.

A csár: A sajtószabadságot megadom. Itt csak azt a megszorítást teszem, hogy politizálni csak a csári kormány jóváhagyásával szabad. Egyebet mindent írhatnak és a riportírodalmat egyáltalán nem befolyásolom. Nincs igazam?

A titkár: Hogyne volna.

A csár: Egyéb ötleteim is volnának, de azokat majd holnap fejtem ki. Egyelőre azonban írjon egy ukázt, hogy az adózási rendszert is megváltoztatom.

A titkár: Engedünk?

A csár: Sőt, ellenkezőleg. Emelkedünk. Illetve — emelünk. Irja meg a rendelkezletet, hogy az orosz nép minden fiának megadom a választói jogot 10 rubel díj ellenében.

A titkár: Nem lesz sok? Hátha nem kell nekik választójog?

A csár: Nem is arról van szó. Nekem kellene a rubelek. Irja meg még, hogy vallásszabadságot is engedélyezek, mindenki szabadon léphet be az orthodox egyházba.

A titkár: Ez eddig is megvolt.

A csár: Akkor írja, hogy mindenki beléphet a háromszoros adófizetés mellett bármelyik egyházba. Az orthodoxok, ha zsidók lesznek, négyszeres adót fizetnek. A zsidók, ha orthodoxok lesznek, szintén. Egyszersmind a zsidók üldözését az aratás előtt való időre korlátozom.

A titkár: Miért éppen akkorra?

A csár: Mert aratás után én viszem el a pénzüket — adóba. Megírta a rendeleteket?

A titkár: Meg.

A csár: Akkor írja meg még az utolsót. Ez európai reform lesz. Nagy rendszerváltozás. Két tilalmat szüntetek be.

A titkár: S ezek?

A csár: Ezentúl a lóvasutra ezirandó: „Köpködni nem tilos” és a vasuti kocsikra: „Az ablakon kihajolni nem veszélyes.” Leírta?

A titkár: Le.

A csár: S még mondják, hogy én nem vagyok alkotmányos uralkodó és nem óhajtom a relormokat.

Tallér.

NAPI HIREK.

— **A város egészségügye a múlt hóban.** A város tisztifőorvosa: dr. Sárvány Gyula, a közigazgatási bizottság ülése elé a város egészségügyi viszonyairól a következő jelentést terjesztette: A közegészségügyi viszonyok július hóban is kedvezőtlenebbek voltak, mert sok megbetegedés és sok haláleset fordult elő. A megbetegedések leginkább az emésztő szervek hurutos bántalmából, különösen a csecsemők nyári hasmenéséből állottak; szörványosan váltóláz is észleltetett. Hevny ragályos betegségek közül szörványosan kanyaró, vörheny, ronszoló toroklob és hasi hagymáz esetek észleltettek. Ronszoló toroklobban és torokgyikban 7, vörhenyben 2, hasi hagymázban 3 haláleset fordult elő. Orvosrendőrileg megvizsgáltattak a piacra hozott különböző élelmi cikkek és több ízben romlott élelmi szer koboztatott el és semmisített meg.

— **A polgármester jelentése a múlt hóról.** A közigazgatási bizottság ma d. e. tartott ülésén a polgármester előterjesztette a város múlt havi állapotáról szóló jelentését. A jelentés szerint a rendőrség a múlt hóban letartóztatott gyilkosságért 1, rablásért 2, lopásért 5, erőszakos nemi közönségsért 1, rendőri kihágásért 232 egyént. Ezek közül átadatott az ügyészségnek 9, rendőrileg megbüntettetett 232, eltoloncoltatott 30, kiutasított 42 egyén. A katonai létszám volt: közöshadseregbeli 1472 ember, 602 ló, honvédség 989 ember, 421 ló. A lakosság betegápolási adóban 1151 korona 67 fillér, hadmentességi adóban 495 kor. 17 fillér, fegyver adóban 42 korona, iparkamarai költség 401 kor. 20 fillér, idegen adó 506 kor. 22 fillér, idegen illeték 1787 kor. 64 fillér, végrehajtási költség 350 kor. 77 fillér; 1 százalék járadékosság 241 kor. 58 fillér, 2 százalék tűzi váltság 483 kor. 32 fillér, 2 és félszáz. alamizna váltság 845 kor. 54 fillér, 32 százalék pótdó 7780 kor. 69 fillér, ebadó 117 kor.

— **Debreczen népesedése a múlt hóban.** Debreczenben a múlt hóban született ev. ref. 67 fi, 57 nő, összesen 123; ág. ev. 1 nő; róm. kath. 17 fi, 13 nő; gör. kath. 8 fi, 1 nő; izraelita 8 fi, 3 nő; összesen 174 egyén. Érdekes és szokatlan a főorvosi jelentésben az, hogy a múlt és már az ezelőtti hóban is a halálások felülmúlták a születési eseteket a múlt hóban 32-vel, mely leginkább annak tulajdonítható, hogy a csecsemők nem kello táplálkozásban, általában gyümölcsessel és nem nekik megfelelő ételekkel tápláltak, mely aztán a tömeges bélhurut eseteket idézi elő.

— **Hogyan működött az adóprés a múlt hóban?** Eisemann Öszkár pénzügyigazgató helyettesnek a közigazgatási bizottság mai ülése elé terjesztett jelentése szerint a múlt hóban egyenes adó befolyt: 80,303 korona 56 fillér, hátralék maradt: 836,617 korona 03 fillér; hadmentességi díjban befizettetett: 465 korona 44 fillér; bélyegjövődékben befolyt: 30,194 korona 68 fillér; jogilletékben: 32,634 korona 14 fillér; dijjövődékben: 1017 korona 93

fillér; dohányjövődékben: 148,566 korona 37 fillér; határvám jövődékben: 10,854 korona 73 fillér; fogyasztási- és italadóban befolyt: 25,000 korona. Fizetési halasztást összesen 40 esetben adtak.

— **A csendőrség és a közigazgatási bizottság.** A csendőrség ügye ma újból felszínre került ott, a honnan az elsőiben napvilágot látott. A városi tanács ugyancsak bejelentette a közigazgatási bizottságnak, hogy a közgyűlés a csendőrség behozatalának ügyét levette a napirendről. A közigazgatási bizottság ezt a bejelentést fejbolintással vette tudomásul.

— **Hány darab jószágot hajtottak ki a Hortobágyra.** A tavasszal, mikor a jószágkihajtás ideje elérkezett, senkisé sejtette előre, hogy az idei nyáron a Hortobágy teljesen kiszárad. Mindenki abban a hitben élt, hogy most is lesz olyan jó legelő, mint a múlt évben és ennek tudható be, hogy az idén is majdnem 50,000 darab jószágot hajtottak ki a Hortobágyra. A főszámvevői hivatal kimutatása szerint a jószágolvasáskor volt a Hortobágyon: Marha 12046. Ló 5018. Sertés 989. Bika 628. Juh 25286. Ökör 1435. Együtt: 45402 darab jószág.

— **Kinevezés.** Domahidy Elemér főispán, Szilágyi Báltint katonaiügyosztályi tisztségviselőt helyettes szállásbiztossá kinevezte.

— **Eljegyzés.** Ormány János a debreczeni gazdasági tanintézet tanára eljegyezte Németh Ilonkát, Németh Béla pénzügyi titkár leányát.

— **Számonkérésék a városnál.** Debreczen város hivatalaiban Domahidy Elemér főispán számonkéréséket tart e hó 6-án, szombaton.

— **Adler Farkasné temetése.** Az egész vármegye és Hajdusoboszló közönségének nagy részvéte mellett tegnap délután helyezték örök nyugalomra Adler Farkas közbecsülésben és köztisztelőben álló szoboszlói földbirtokos nejét. A vég-tisztességen ott volt Kovács Gyula képviselő, a városi tanács, az összes egyházak lelkészei felekezeti különbség nélkül és az egész város, kik egy nemesszívű, jólelkű matronát veszítettek el az elhunytban. A koporsó felett dr. Kelemen nyiregyházi hitshónok tartott költői szárnyalású, mélyen megható gyászbeszédet.

— **Vásáros iparosok bajai.** A debreczeni vásáros cipész iparosok, számszerint 11-en, nincsenek megelégedve azarral, hogy az új piaci szabályrendelet szerint ők vásárok alatt a tizenháromváros-utczán kaptak árulohelyet, míg a cipőkereskedők bódéi a Széchenyi-utca végén maradtak meg. Kérelmükre az ipartestület tegnap hozott előljárási ülésén azt határozta, hogy a városi tanácsot felkéri, hogy a cipésziparosok ugyanott árulhassanak, ahol a cipőkereskedők a vásárokon. Ebben a magyar ipar pártolását látják, amit a város közgyűlése is elhatározott, mert az iparosok saját készítményeiket árulják míg a cipőkereskedők idegen gyártmányokat adnak el. — A vásározó kalapos iparosok pedig azt kívánják, hogy az árulási sorrend forgás szerint állapíttassék meg, amit az ipartestület is helyeselt. Ez utóbbi felkérte a II. kerületi kapitányságot, hogy a legközelebbi országos vásáron az árulohelyeket így jelölje ki.

— **Pinczetűz.** Ma déli fél 12 órakor Lorántffy-utczán özv. Németi Mihályné házában tűz volt. A pinczelakásban az agynemű gyult meg. A kivonult tűzoltóság

gyorsan elejét vette a nagyobb veszedelmeknek.

Lapunk mai száma külön kiadás.

— **A miniszter köszönete.** Berzeviczy Albert, vallás- és közoktatásügyi miniszter leiratban kérte Kiss Aron püspököt, hogy a debreczeni főiskola alap- és államvizsgáló bizottságai elnökeinek és helyettes elnökeinek, valamint a kültagoknak elismerő köszönetét fejezze ki.

— **Dr. Tüdös Kálmán** tanár, ref. kollegiumi orvos külföldi tanulmányutjából hazatérvén, orvosi gyakorlatát újból megkezdette.

— **A főiskola tanrendje.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a debreczeni jogakadémia tanrendjét az 1904-5. év I. félévére jóváhagyta. A tanrendben szerepel már Tóth Lajos dr. az új jogakad. tanár is. Ebben a félévben a tanrend szerint 18 speciál-kollegium lensz. Lencz Géza mezővárosi lelkész egyháztörténelmet, Haendel Vilmos francia nyelvet fog előadni.

— **Szerelmi dráma Sámsonban.** Kettős szerelmi dráma történt tegnap Sámsonban. A megrázó eset szerereplői: *Svecskó János* csendőr és *Martin* Borbála. Szerették egymást, de a csendőr nem vehette feleségül, mert a szabályzat ezt nem engedi meg. Svecskó tegnapelőtt este elment a leányhoz, magával vitte fegyverét is. Mi történt köztük, nem tudni, csak éjjel 2 óraker két lövés zaja ébresztette fel a házbelieket. Svecskó agyonlőtte kedvesét, ki nyomban meghalt, majd magára lőtt. A csendőr még él, életben maradáshoz azonban nincs remény. Közös elhatározással váltak-e meg az élettől, azt a vizsgálat deríti ki.

— **Magyar képviselők Amerikában.** Apponyi Albert gróf vezetésével egy, országgyűlési képviselőkkel és egyéb előkelő férfiakból álló társaság indul Amerikába, hogy részt vegyen a st. louis-i világi kiállítás kapcsolatos tartandó interparlamentaris konferencián, amelynek végével érdekes körutat fog a társaság tenni az Egyesült Államokban. A képviselők aug. 12-én indulnak el Fiuméből a Cunard Line hajóstársaság Slavonia nevű hajóján. — Augusztus végén érnek New Yorkba, ahol hat-hét napot töltenek. Onnét Philadelphiába, majd az Egyesült-Államok székvárosába, Washingtonba mennek. Itt a Fehér Házban tisztelegnek Roosevelt elnökkel, aki tiszteletükre estélyt ad. A körut további állomásai: Pittsburg, Cincinnati és végül St. Louis. Az interparlamentaris konferencián a magyar képviselők nevében Apponyi Albert fog felszólalni. A kiállítás megtekintése után St. Louisból Coloradoba, majd Denver, Chicago, Cleweland, Buffalo következnek; az utóbbival kapcsolatosan megtekintik a Niagara-vízesést. Clewelandban megkoszorúzzák az ottani magyarok által emelt Kossuth-szobrot, amely alkalommal Barabás Béla országgyűlési képviselő mond beszédet. Az amerikai ut végeztével Angolországba hajóznak. Liverpool, London, Páris az utolsó állomások, ezután pedig haza jönnek. Az utazáson több hölgy is részt fog venni. — Ezzel a társasággal utazik *Domahidy Elemér*, Debreczen és Hajdu vármegye főispánja is.

— **Öngyilkossági kísérlet.** Balog Péter csigekerti lakost a legutóbbi sorozáson bevették katonáknak. A katonai szolgálatról nagyon félt és emiatt tegnap délután mellbe lőtte magát. A súlyosan sérültet lakásán dr. Hütter Károly orvos ápolja. Állapota nem életveszélyes.

— **Halalozások.** Legutóbbi kimuta-

tásunk óta az anyakönyvi hivatalnál a következő halalozásokat jelentették be: Horváth Jánosné ref. 58 éves, Gönczi Károlyné r. kath. 36 éves, Lővei Lajos ref. 42 éves, Gyarmati József ref. 62 éves, Dalmy László r. k. 49 éves, Papp Józsefné ref. 42 éves, Barna Irma ref. 27 éves, özv. Török Mihályné ref. 38 éves, Bálint Imre ref. 12 éves, Honig Gyula ág. ev. 71 éves.

— **Nábráczky főszolgabíró előléptetése.** A vármegyei tisztviselők osztályozása és fizetési osztályba való beosztása alkalmával Hajdúvármegye törvényhatósági bizottsági közgyűlése Nábráczky István hajduszoboszlói főszolgabírót, 20 évet meghaladó érdemű szolgálati elismeréséül, a VII. fizetési osztályba léptette elő és ezt a határozatot jóváhagyás végett felterjesztette a belügyminiszterhez. Mint a „Vármegye” írja, a belügyminiszterium vármegyei osztálya arra az álláspontra helyezkedik, hogy a főszolgabírák, akiknek előléptetése választás-számba megy, csak rendes közgyűlésen léphetnek elő a VII. fizetési osztályba. A miniszterium ennél fogva a jelenlegi előléptetéseket jóváhagyni nem fogja, hanem föl fogja hívni a vármegyét, hogy ezen előléptetéseket az őszi rendes közgyűlésen eszközöljék. A jóváhagyás megtagadása tehát csak merő formalitás, amely legfőbb indokát abban leli, hogy a jelenlegi költségvetésben az előléptetéssel járó többkiadásra pillanatnyilag nincs fedezet. Egyebiránt erre vonatkozólag Hajdúvármegyéhez még nem érkezett meg a miniszter intézkedése.

— **Megyei közigazgatási bizottsági ülés.** Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága a július hóról beszámoló ülését a hó 8-án, délelőtt 9 óraker tartja meg.

— **Tanoncz szabadítás.** Az ipartestület tegnap tartott előjárósági ülésén 10 iparostanonczot szabadított fel.

— **Felkéretnek** a t. fodrász és borbélysegéd szaktársak, hogy az augusztus 7-én (vasárnap délután 3 óraker tartandó értekezleten, az Öhm féle „Szarvas“-vendéglőben (Hunyadi-utca) megjelenni szíveskedjenek.

— **Indexhamisítás.** A debreczeni jogakadémiához érkezett értesítés szerint Weisz Albert budapesti joghallgatót a vallás- és közoktatásügyi miniszter indexhamisításért az ország összes jogakadémiájából kitiltotta; sőt azt is elhatározta, hogy esetleg külföldön szerzendő jogi diplomáit sem fogja nosztrifikálni.

— **Országos vásár.** Temesvárról írják nekünk: A temesvári szent Jakab országos vásáron, amely folyó évi augusztus 11-től 15-ig tartatik meg, a szarvasmarha, sertés és lófelhajtás előreláthatólag sokkal jelentékenyebb lesz, mint máskor e vásáron, mivel a gazdák takarmányhiány miatt arra törekednek, hogy állatállományuktól lehetőleg megszabaduljanak. Ennek folytán feltehető, hogy e teny tudomásában fognak távolabb vidéki vevők is nagyobb számmal megjelenni és szükségletüket előnyösen fogják fedezhetni. A májusban tartott vásárra, mintegy 12.000 drb szarvasmarha és 22.000 drb ló volt felhajtva.

— **Szerencsétlenség kuttisztítás közben.** Tegnap délután Ötvös Józsefné Kölcsey-u. 6. sz. házában kutat tisztított Lucskai János napszámos és két társa. Lucskai kötélen leereszkedett a 8 meter mély kutba, de a kötél elszakadt és Lucskai lezuhant. Társai nagynehezen felhúzták és a sérült társukat a kórházba szállították.

— **Pista kocsis turpissága.** Egyik közeli város város közt szteleben álló öreg főorvosával történt meg a napokban az alábbi jóízű história:

Volt az öreg „tekintetes doktor urnak” két gyönyörű táltosa, valóságos, a jó ég

tudja hányas római számmal jelzett „Nónius“-a, melyeket azonban senki sem látott még csak üggetni sem, aminek egyszerű magyarázata az, hogy az öreg nagyon szurkolt a felborulástól.

Senkit sem bántott pedig ez a dolog annyira, mint a kocsis, Pistát, ki jövőrü alföldi legény lévén, bizony szerette volna néha gangosan járni, néha meg egy kicsit meg is tropoltnai a szürkőket s keményen szitta a fogát, ha — amint mindig meg is történt — az öreg azonban kiszóit a kocsisból:

— Lassabban Pista!...

Bántotta a legényt szörnyen, hogy még csak nem is parádézhat a szép lovakkal, egyszer aztán, mikor már nagyon „megszekérozta” a lovaiért, elhatározta: egyszer meghajtja a lovakat, nem bánja, ha az öreg tekintetes urat ott a kocsisban menten meg is üti a guta. — Véghezvitte pedig a dolgot a következőképpen:

Az orvost mindenki ismerte a városban, szinte természetes tehát, hogy az utcán jóformán mindig a kezében kellett tartania a kalapot, mivel minden második ember ráköszöntött ilyenformán:

— Jó reggelt tekintetes doktor ur!

— Szerencsés jó reggelt kívánok, tekintetes doktor ur!

Hát ezt a körülményt használta ki a Pista, miként itt megírva következik:

Kivárta egyszer, mikor a szőlőbe küldték az oldalas szekérral. Alig, hogy kiért a városból, ott ahol nem látta senki, a következőket művelte: Megszóllalt a bakon hangosan, kenetteljesen:

— Jó reggelt, tekintetes doktor ur! — azzal jól közibe dobta a paripáknak, melyek riattan száguldoztak tova...

Mikor lecsendesedtek, újból elkiáltotta magát:

— Jó reggelt tekintetes doktor ur! — s azzal megint alaposan elrakta őket...

Ezt megismételte vagy hatszor szótán nyugodtan hazahajtott.

Lőn másnap reggel, hogy csak kifordult doktor urék udvaráról a hirtő, lassan méltóságáteljesen. Alig mennek öt lépést, már köszön az első:

— Jó reggelt, tekintetes doktor ur!...

A lovak s águldanak, mint a veszedett fene...

— Hóóóó, hóóóó, Pista, megállj!...

Pista nagynehezen megfékez a lihegő táltosokat...

— Jó reggelt, tekintetes doktor ur!...

Usdi... a lovak rohannak... Pista állit, az öreg pedig megszóllalt:

— Mi bajuk ezeknek a lovaknak,

Pista?... — Nem tudom én, kérem — hangzott az ártatlan válasz.

Az öreg ur tamásul csóválta a fejét s a harmadik köszönést még csak tűrte, hanem a negyedik „jó reggelt” után a következőket mondotta:

— Te Pista! Ha én nekem ezek a lovak még egyszer megugranak, a hátadon töröm el ezt a botot!...

Pista hátrapislanlott a botra, vastagnak találta s a lovak nem ugrottak meg többé.

— **Üdítő italnak** számos ásványforrást hoznak javaslatba, melyek közül különösen az ugynevezett természetes savanyúvizek a legkedveltebbek. Nem közömbös azonban, miféle ásványvizet használunk a fent említett célra, mert általában számos oly vizek is, amelyek kizárólagosan csakis gyógyezőkre alkalmasak, s melyek élvezete üdítő italok gyanánt nem mindig előnyös, savanyúvizek czime alatt szerepelnek. Így pl. nagymennyiségű mészsókat vagy vasat tartalmazó vizek szakadatlan használata semmiképen sem válik a szervezet előnyére, sőt még egyedül a szénsavtartalom is némelykor elégséges, hogy vérdus egyéneknek vértörlést idézzen elő. Mi az utóbbi körülményt illeti, a szénsav mennyisége mindenkor a palacsok nyitva tartása által

lejobb szállítható s így első sorban arra kell ügyelnünk, hogy a víz minél kevesebbet tartalmazzon az előbb említett szilárd alkotórészekből. Ily felelte ritkán található, sőt eddigelő unikumnak nevezett savanyúvíz a Mattoni-féle Giesshübler, mely még gyenge idegzetű és érzékeny egyenszél is sikeresen alkalmazható, és mely — eltekintve alkotórészei szerencsés összetételétől — mint első-rangú üdítő ital szerepel.

— **Térzene a Nagyerdőn.** A katonazenekar a szokásos nagyerdői térzenét máttól fogva fél 6 kor kezd.

— **Miért vásárol mindenki szivesen Mentze Henrik ujdonságok a ruházban?** (Piacz és Szent-Anna-utca sarkán.) Mert ott kivétel nélkül csakis a legjobb minőségű áruk kaphatók; az olcsó szabott ár minden darab árun látható, a vevő közönség pedig igen előzékeny és pontos kiszolgáltatásban részesül.

— **Letzter József fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piacz-utca 44., dr. Ujfalussy haz. Állandó fényképkiallítás a műterem kapubejárataánál levő kirakatokban.**

Amerikába szökött huszár főhadnagy.

— augusztus 5.

A debreczeni előkelő társaságnak pár év előtt kedvelt, rokonszenves tagja: J. I. huszár főhadnagy, kinek apja ugyanakkor, mikor a fess huszártiszt Debreczenben állomásozott, Debreczenben dandárparancsnok volt, Amerikába szökött.

Az esetről a következő tudósítás számol be:

Nemrég történt, hogy egy államtitkár ki akarta golyóztatni az Országos Kaszinóból J. I. huszár főhadnagyot, egy altáborn. fiát. Az államtitkárnak akkor párbajt kellett vívnia a huszártiszttel. Most pedig ez a huszár főhadnagy Amerikába szökött — váltóhamisítás miatt.

J. I. a győngyösi 15. huszárezred tisztje volt, ki tehetsége és előkelő családi összeköttetései révén szép karriert csinálhatott volna a katonai pályán. De három dolog tartotta kárhózatossá: kártya, bor és szerető. Hatenkint kétszer-háromszor is eljött állomása helyéről Budapestre, végig mulatta az orfeumokat s kikártyázta magát. Két évvel ezelőtt nyolcvanezer korona adósságot csinált, a mit a családja kifizetett, de becsületességét vette a könnyelmű embernek, hogy főhadgy a tékozló étellel. J. I. csakugyan komolyan vette a dolgot s áthelyeztette magát Bécsbe. Ott se szelidült azonban meg, csak más szépségeknek hódolt s friss társaságban kártyázott. Nagyon sok pénzt költött a Karl-színház egyik színésznőjére.

Egyre több adósságot csinált ilyen módon J. I. főhadnagy s a hitelezők szorongatták is érte. A fiatalember nem merete kellemetlen helyzetét szüleinek föltárni, hitele is végképen kimerült már, másrészen segített tehát magát. Még nem hamisított váltót, hanem először szerencsét próbált a szerelemmel. Fess katona volt s nem került sok fáradságba meghódítani egy szép és nagyon gazdag leányt, Sch. altábornagy leányát. A szüleinek se volt semmi kifogásuk s a főhadnagy siettetésére hamarosan megtörtént az eljegyzés.

A tervezett házasság újra hitelképesé tette a nevet. Élt is megint az alkalommal, sőt kissé túlságosan is, úgy, hogy még Sch. altábornagy, a leendő após is megtudta a főhadnagy adósságosinálását. Azt is megtudta, az altábornagy, hogy a vőlegénynek még mindig szeretője egy színésznő s azért rövidesen felbontotta a főhadnagy és

a leány közt a mátkaságot. Ekkor került csak rettenetes helyzetbe J. I. A hitelezők már azzal is megfenyegették, hogy feljelentik a katonai hatóságnál, ha nem fizeti meg tartozását. Ebben a helyzetben szánta rá magát J. I. a váltóhamisításra.

Két hete nincs, hogy Kánitzter Géza pénzügynök — mint akkor megirtuk — Amerikába szökött. Katonatisztek uzsorása volt ez az ember s az volt a rendszere, hogy csak olyan váltóra adott pénzt, amelyen a jótállók aláírása — hamisított volt.

A szorongatott helyzetben került J. I. is Kánitzter kezébe került. A váltóit, amelyekre a pénzt kapta, kartársai nevére hamisította. Többek közt ráhamisította a váltókra a nevét Mészáros Ervin utánus főhadnagynak. Amikor a pénzügynök, ahol Kánitzter a váltókat elhelyezte, fizetés végett bemutatták a váltókat a kezeseknek, azok kijelertették, hogy az aláírásuk hamisított. A pénzügynök először polgári pört indított a katonatisztek ellen, akik megesküdtek a váltótörvényszéken Szaffka Dénes bírónak, hogy az aláírásuk hamisított s nem érzik magukat fizetésre kötelezetteknek.

Ma végződött be ez a polgári pör s a kárvallottak nyomban megtették a bűnvádi följelentést Kánitzter ügynök és J. I. főhadnagy ellen. A törvényszék ki is adta még ma a körözőlevelet a két vádlott ellen, de mégis elkésett vele, mert Kánitzter már régebben Amerikába szökött, J. I.-ról pedig szintén kitudódott, hogy a minap sikerült követnie megromtóját az újvilágba. A váltóknak, amelyet ketten hamisítottak, kétszázhuszezer korona az összege.

TAVIRATOK.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 5.

A képviselőház mai ülésén napirend előtt elnök bemutatta Fenyvessy Adolfnak, a képviselőházi gyorsiroda főnökének jelentését a „Pester Lloyd“-nak a magyar lapok előtt kiadott igazságügyminiszteri beszéd ügyében. Ugron, Rátkay, Olay, Vészi hozzászólása után a Ház az elnöki magyarázatot tudomásul vette.

Ezután folytatták a honvédelmi miniszteri tárcza költségvetésének tárgyalását.

Bakonyi Samu dr. rámutat arra, hogy homályos provizorium és nem törvényes intézkedések képezik ez alapot a hadügyi kormányznál. **A két éves küzdelem azért volt, hogy a magyar katonaságot nemzeti szellemben erősítsék meg. De a kormányra nem a nemzeti, hanem a katonai szempontok az irányadók.** A tisztikar germanizál nemcsak a hadseregben, de a társadalomban is. Erre eklatáns példákat hoz fel. Még asoproni felsőbb leányiskola is ennek a bizonyítéka. Meg a tisztikar kaszinók. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a honvédelmi miniszter az önálló magyar nemzeti hadsereg behozatalára tegyen javaslatot.

Udvary Ferencz és Egry Béla szintén a germanizáció eszközeit látják a mai tisztikben.

Nyiry Sándor honvédelmi miniszter válaszában kijelenti, hogy a kormány becsületesen és célirányosan fejleszti a hadsereget.

Orosz-japán háború.

Budapest, augusztus 5. Tokióba érkezett hivatalos jelentés szerint a japánok a július 31-iki ütközetben az orosz tüzérséget teljesen megsemmisítették.

Budapesti árutözsde.

A „Debreczen“ távirati tudósítása.

5-tel magasabb.

— aug 5.

Buza októberre	10 72 —
Buza 1905 áprilisra	11 00 —
Rozs októberre	8 32—8 33
Tengeri októberre	8 26—8 27
Zab októberre	7 35—7 37

A nihilisták.

augusztus 5.

Plehve orosz belügyminiszter halála rátereli a figyelmet a nihilistákra, akik bámulatos szervezettel dolgoznak, csodálatra méltó kitartással és nem kevesebb önfeláldozással. Azt beszélük, hogy az ugynevezett terrorista-párt, amelynek Bojevaja organiszacia a neve, már két évvel ezelőtt ki mondta a halálos ítéletet a kegyetlen miniszterre és meggyilkoltatása e régi ítéletnek volt a végrehajtása. Egy Parisban élő ember, aki úgy látszik igen közel áll a nihilistákhoz, mint párisi levelezőnk jelenti Plehve halála alkalmából, a következőket beszélte el:

Az a bomba, amely ez év április hónapjában a pétervári Varsovie-szállóban robbant föl, Plehvenek, a belügyminiszternek volt szánva. Akkoriban az a hír terjedt el, hogy a robbanás megölte a bomba tulajdonosát. Ez a híresztelés azonban téves. Az idegen vendég két kőzítéskával állított be a szállóba. Mindenik táskában egy-egy bomba volt. A rendőrség szemmel kísérte a gyanús idegent, aki megérkezése után elment a városba. Amíg távol volt, egy titkos rendőr fölnyitatta a szobáját és ott erőszakkal ki akarta nyitni az egyik táskát. Erőlködése közben a bomba fölrobbant és megölte a titkos rendőrt. A városban hamar elterjedt a robbanás híre, megtudta az idegen vendég is, aki nem tért vissza a szállóba, hanem sietve eltűnt Pétervárról. Hogy ez az ember azonos-e azzal, akit most mint Plehve gyilkosát elfogtak, azt a szállótulajdonossal és a pincézsekkel való szembesítése fogja kideríteni.

A nihilisták merényletei rengeteg pénzt emésztettek meg. Ama két év alatt, a mióta Plehvet halálra ítélték, 75,000 rubelt költött a forradalmi bizottság a merénylet előkészítésére. Hihetetlennek tetszik ez a nagy összeg, pedig így van a dolog. Honnan veszik a nihilisták a sok pénzt, senki sem tudja; úgy látszik, hogy az orosz társadalom minden rétegéből, még udvari körökből is kapnak pénzt. Egy-egy merénylet nagy költségét azonban megmagyarázza az a körülmény, hogy a halálra ítélt áldozatot általában sok összeesküvő hónapokon, éveken át lépésről-lépésre követi és ellenőrzi. Elsőben is házat bérelnek és beavatják titkukba a dvornikot (házfelügyelő). A házban azután minden gyanun fölül álló asszonyok szalont rendeznek be és ott igen előkelő állami hivatalnokokat is fogadnak. Előbb vagy utóbb, de végre mégis sikerül a kiszemelt áldozatot is ebbe a házba vinni. Plehvét az összeesküvők éjjel-nappal őrizték az utcán. A merénylet sztratégiaiilag szervezte volt. Alkalmas pillanatban egy automobil keresztezte a miniszter kocsijának az útját, hogy ezzel a kis akadályllyal megkönnyítse a bomba vetést. Az automobil eltűnt. A kik benne ültek, a gépészszel együtt czinkostársai voltak a bombavetőnek.

II. Sándor uralkodásának utolsó éveiben a hírhedt fekete kabinet feje volt. Olyan ravaszsgal és alávalósággal szervezte ezt a kémkedő osztályt, amilyenre csak orosz rendőrlelkek képesek. Miniszterek leveleit is

olfogta és főnökei ellen is intrikált. Még Loris Merikov, II. Sándor utolsó mindennátó minisztere is érezte, hogy Plehve állandóan figyel és fölháborodását kifejezte egyik levelében, amely így szólt:

— Összes kollégáim és magam is, ki vagyunk szolgáltatva ennek az egyénnek (Plehve). Minden leveletem óvatosan fölbontják és lemasolják. Ismeri a bizalmas iratokat és magánleveleket is, amelyeket kapunk. És nem kétkedem abban, hogy alkalmas pillanában felhasznál minden levelet, amelyet ezéjára elérésére hasznosnak talál. De én semmit sem tehetek ez ellen, mert az új kormányzó politika nem nélkülözheti ezt az embert, mint rendőrfőt. Azt ajánlom tehát önnek, hogy jövőre ne küldjön nekem a postán levelet, se táviratot. Rendezze a dolgot úgy, hogy külön futár közvetítésével érintkezhessek velem.

Ebből a levélből kitűnik, hogy Plehve korán fogott hozzá a maga reakzionárius bünlajstromának föllállítására. Közéledő fél századon át rendőri terrorizmussal lépett föl minden szabadelvűbb mozgalom ellen. Ő volt az, aki megakadályozta III. Sándor csárt abban, hogy az atyja által hátrahagyott alkotmányt jóváhagyja. Ez 1881-ben történt, röviddel II. Sándor csár meggyilkolása után. A merénylet után a nihilisták az új csárnak levelet küldtek, amelyben a többi közt ezt mondták:

— Pártunk bizva a császár nagy intelligenciájában és remélve az alkotmány bevezetését, három hónapra fölfüggeszt minden terrorizáló akcióit, hogy megvárja az új reformokat.

Plehve keze közé kaparintotta a levelet és megtudta győzni a csárt arról, hogy ez a levél a nihilista-párt gyöngeségének jele. Mert, ugymond, ha a párt erős lenne, akkor folytatná a merényleteket. Az amugy is sötét szándéku és erős szakos hajlamu III. Sándornak tetszett ez a magyarázat és ezzel megkezdődött a reakciónak amaz új korszaka, amely e csár uralkodását jellemzi.

Vajjon II. Miklós csár fog-e tanulni mindenható miniszterének borzalmas halálától?

VEGYES HIREK.

* **Kettős rablógyilkosság.** Temesváron Karlovszki Ernő 17 éves cipész segéd, éjjeli szállást kért özv. Prohaszka Agnes mosónétól. Mikor a háznép elaludt, Karlovszki baltával rontott az elvő asszonyra s fejére öt csapást mért. Az asszony hörgésére felriadt lakója Blidariu Péter, mire a rablógyilkos erre vetette magát s borzasztó dulakodás közben hat csapást mért rá a baltával. A háznép a nagy dulakodás zajára felébredt, mire Prohaszka anélkül, hogy rabolhatott volna, futásnak eredt s a házbeliek utána. Karlovszki ijedtében a Bégába ugrott, de az alacsony vizállás miatt nem fult bele, hanem kilábalt s önként jelentkezett a rendőrségnél. Az áldozatok halállal vívódnak.

* **Agyonnyomta a gyermekét.** A rózsau. 1 sz. házban lakik Horacsek Gyula szobafestő és mázoló feleségével és 5 apró gyermekével, kik közül a legkisebbik, Gyula alig volt 3 hetes. A fiucska az éjjel nyugtalanodott, miért az erősen szivbajos asszony felült ágyában, hogy megszoptassa gyermekét. Alig hogy néhány pillanatig szoptatta gyermekét, az anya szivgörcsöket kapott és eszméletét veszítve leesett az ágyról, magával rántva gyermekét, akit maga alá temetett. Az asszony fájdalmas nyöszörgésére felébredt a férj, kinek sikerült az asszonyt eszméltre hozni, a gyermek azonban az édes anya terhe alatt megfuladt. — A re dörség megindította a vizsgálatot.

* **Véres családi dráma.** Szerb-Szent-

Mártonról írják lapunknak: Kreesun Száva parasztagazda két év óta közös háztartásban él Janku Ilona 19 éves leánnyal, akitől két gyermeke született. Kreesun utóbb iszákos lett és durván bánt kedvesével, aztán a napokban elhagyta és gyermekeivel visszaköltözött az anyjához. Kreesun niába kérlete, hogy térjen vissza, a leány hajthatatlan maradt. Erre elhatározta, hogy megöli a leányt. Elment hát a lakásra és még egyszer megkísérelte, hogy öt hazatérésre bírja. Mikor látta, hogy minden könyörgése hiábavaló, egy éles késsel fejbe szúrta a leányt és elmenekült. A súlyosan sebesült asszonyt az első orvosi segélyben a közösi orvos részesítette, kinek rendelkezése a beteget a temesvári kórházba szállították, hol most élet s halál közt vívódik. A gyilkost letartóztatták a csendőrök.

* **Siketnémák házassága.** Ritka érdekes házasságkötés lesz vasárnap a nagyváradai anyakönyvvezető előtt, ahol egy siketnéma pár esküszik egymásnak örök hűséget. Telegdi Lajos iparossegéd a bizonyára boldog vőlegény, s a szíve választottja Vadas Róza, egy szemrevaló, széke leányzó. Az új párt a törvények szerint össze is fogja adni az anyakönyvvezető, akinek azonban meglehetősen nehéz munkát ad éppen a törvény, melynek parancsa szerint a házassági anyakönyv szövegét a házasságokkal meg kell értenni. Erre a föladatra Kemény rendőrbiztos vállalkozott, aki a siketnéma párnak a szerencsétlenek nyelvén fogja tolmácsolni a szükséges tudnivalókat.

IRODALOM.

Vallomás.

Az én szerelmem mély, miként a tenger,
Mely örvény éjén gyöngyöket terem.
Viharzó mélység, tele gyötrellemmel,
Tele bánattal ez a szerelem!

— Eljössz-e hozzám sugaras magasból
Titokzatokba, eljössz-e velem?
Ó nem lesz akkor e széles világon
A szerelmünknel mélyebb szerelem.

Az én szerelmem tiszta, mint a mennybolt,
Az örök derűs, örök csillagos;
De mint a menybolt néma ősi éjjel,
Oly szomorú és oly titokzatos.
— Eljössz-e hozzám a vásári zajból
Bus némaságba, eljössz-e velem?
Ó nem lesz akkor e széles világon
A szerelmünknel tisztább szerelem.

Ébenhajadnak sátrában pihenve,
Ha szép nagy szemembe elmerül szemem,
Felejték küzdést, dicsőséget, álmat,
S örök üdvösség percéit élvezem.
— En neked adom lelkemet egészen
S te egész lelked átadod nekem,
Ó nem lesz akkor e széles világon
Ily mély, ily tiszta, ily hű szerelem.

Cyranó.

Nyáron.

(Néma jelenet.)

Történik egy sétaterti villában.

Szereplők:

Egy kövér ur.

Egy légy.

A kövér ur a terített asztalhoz ül a verandán. Lassan és keveset mozog, nehogy még nagyobb legyen a melege. A besötétített verandán oly pokoli a hőség, mint a fűtött kemenczében. Belekezd az ebédbe. Miközben a levest szürosóli, egy légy a rövidre nyírott sörtes hajára száll, ott sétálni kezd s az urat csiklandozza. Az ur egy kézmozdulattal elhajítja a legyet. A légy

elröpül, de rögtön visszaszáll s tovább sétál. A kövér ur ismét, de most a másik kezével legyint a feje bubja felé s az elrepülő légy után néz. A légy döngve elszáll, majd egyet kerülve ismét a kövér ur fejére ül. A kövér ur felkapja az asztalkendőt s ingerülten a feje fölött lóbálja. A légy eltűnik, majd az asztal szélére ül s gunyosan nézi a kövér urat. A kövér ur az asztalkendő után nyul — a légy elrepül s ráül a leveses tal szélére, a kövér ur odacsap az asztalkendővel, feldönti a leveses talat. A leves feléje ömlik. A kövér ur felugrik s a fejéhez kap az időközben oda repült légy után. Ekkor már veres az arca a dühtől. Göröcsösen szorítja az asztalkendőt jobbában s mozdulatlanul les áldozatára, mint hiuz a zsákmányra.

A légy a boros üveg dugójára ül. A kövér ur odasuhint — a légy elszáll, a boros üveg a vizes üveggel egyetemben a földön fekszik cserepekben. A kövér ur homlokán kidagadnak az erek, s eszeveszetteen csapkod a légy után. A légy az asztal alá menekül, az asztalterítő redőibe. A kövér ur négykézláb utána! Légy nincs. Az asztal másik oldalán kibújik s lerántja asztalkendőtől az egész evőkészletet. A légy nincs sehol. A kövér ur magában szitkozódva nézi a pusztulást. Ekkor a légy a fejére száll. Erre a kövér ur dühe nem ismer határt. Két kézzel kapkod a fejéhez s a levegőbe. Forgolódik, ugrál, üt jobbra-balra, eljárja az indiánok hadi tánczát. Utána veti magát a légynek. Hajszolja az egész verandán keresztül-kasul, leüt néhány virágcserepet, a falra csapkod a légy után, a képek mind ferde állásba jutnak, a légy azonban egy lépéssel mindig előnyben van. Most rászáll a lámpára, a kövér ur odasujt, a petroleum lámpa vesztetül himbálódzik. A légy zümmögve odébb áll. Az izzadság patlakokban folyik a kövér ur arcáról, melle zihál, majd eláll a lélekzete s vagy öt percnyi hajtóvadászat után teljesen kimerülten, lecsüngő karokkal lerogy a székre. A légy a fejére száll.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Tizennyolc évig börtönben. Egy ritka kalandos multu ember állott most az aradi törvényszék büntető tanácsa előtt. Czika Józsa 60 éves napszámos az illető, ki ezideig nem kevesebb, mint tizennyolc évet töltött már fegyházban különböző helyeken. Czika Józsa első büntetése hat évi börtön volt, melyből 1882-ben szabadult. Nemsokára ezután kilencz évi fegyházat mérték rá rablással párosult lopásért, melyet a javíthatatlan gonosztevő egy szomszédmegyebeli üzletben követett el. Alig telt le ez a büntetése, máris Aradon kezdte meg működését s az aradi törvényszék két esztendei fegyházra ítélte. Súlyos büntetéseit Illaván, Lipótváron és Szamosújvárott ülte le, tehát az országnak legszigorubb fegyházaitól, ahol ugyancsak volt alkalma megismerni az igazságszolgáltatás kemény és megtorló elveit. Mindez nem használt Czika Józsnak s bünből bünbe esett, aminek természetesen ismét az lett a következménye, hogy újból az aradi büntetőtörvényszék elé került. Az elmúlt hónapokban történt, a borossebesi járásban lévő Kertes község határában. Itt van Bernstein Manócs egy nagyobb terjedelmű erdeje, a hol állandóan több száz ölnyi faraktár áll. — Czika Józsa, aki meglehetősen befentes a környéken, Opre Ilie nevű társával egy sötét éjszaka két kocsival behajtott az erdőbe a faraktárhoz, alaposan megrakta a kocsikat s ezután csendben, ahogy jött, elhajtott, Mintegy 100 korona áru fát vihett el s egyenesen Veres Jánoshoz a kertesi molnárhoz ment, aki jó pénzért megvette a lopott jószágot. A dolog azonban mihamar kitűdött, a két tolvajt följelentették s ügyükben most itelt az aradi törvényszék. A büntetőtanács elnöke Fábian Lajos kir. táblabíró

volt, szavazóbírák Köller János és Kovács József voltak. A vádat Szakolezay Lajos kir. ügyész képviselte Csika Józsa, az elsőrendű vádlott konakul tagadott mindent. A tényállás azonban ellene bizonyított, s miután legutolsó büntetésének lejártá után még nem telt el tíz év, a cselekmény büntetésnek minősült s ez alapon a törvényszék hat hónapi börtönnel sújtotta őt. Az elítélt felebbezett. Opre Ilie ügyét a büntető járás-bírószághoz tette át a törvényszék.

CSARNOK.

Három anyós.

Irta: Sziklay János.

3

Igy mezt ez egy esztendeig. De ez atatt anélkül, hogy hozzáérték volna, mindene megfájdult Dániel urnak. Aludni sem birt már, folyvást hánykolódott az ágyában abbéli képzeletében, hogy ő labda és a két anyós tenniszt játszik vele. A Terka mama üti a nagyobbát.

Eltökélte, hogy csak azért is megházasodik.

Elvesz olyan leányt, akinek nincs mamája.

Kínáltak neki egy árva leányt. Igaz, hogy fiatal hozzá, de az nem baj. Szerény, házias nevelésű; az óráskák gyámleánya.

Dániel megkérte. Karolina mamájával nem lesz baja. Az megint visszahúzódik a vaczkába, örül, hogy nem kell vándorolnia. Hanem Terka mamával diplomatikusan kell megértetnie, hogy szedje sátorfáját.

— Olyan nincs, — mordult rá a természetes asszony. Megtartom a szobámat. Meg aztán pénzt is adtam fiam uramnak.

— Hiszen azt szívesen visszafizetem, kedves mama kamatostól.

— Ugy? Hát aztán elég lenne az nekem, hogy megéljek? Maradok.

Dániel nem merte kimondani az ultimátumot.

De mit csinál majd a két asszony között az az árva leány?

Oh, Dániel, gondskodik arról az, aki ruházza a mezők liliomait.

Az esküvő előtti napon, amikor az óráskánál a bucsuvacsorára készültek, azt mondja a szende menyasszony:

— Kedves Dániel. Egy örvendetes meglepetést készítettem számodra. Nem vagyok ám én egészen árva. Oh nem. Van nekem mamám.

— Mamád?

Már ott is volt. Színésznő. Mirabella asszony, akinek hírét Dániel is hallotta, hiszen szívalmasan olvasta az újságokat.

Mirabella szeretettel ölelte a keblére leendő vejét, aki sápadtabb volt ebben a pillanatban, mint a balatonfüredi savó.

De amely ölelés visszaadta eszméletét és arcának futó pirosságát.

Ez a leány anyja? Teringettét. Talán tévedés van a dologban. Hiszen ez jobban illenek hozzája. Majdnem egykoru vele. Ha legalább előbb tudta volna! Még szebb is, mint a leánya.

— De most már késő.

Ám ha olyan hamar megtetszett Mirabella az egyszerű, jámbor Dánielnek, kivált mikor csicsergő hangján olyan

nagyon édesen tudott neki hizelegni: része lehetett tovább is az ő szemléletében, mert Mirabella kijelentette ezen az örömnapon, hogy visszavonul a tövises szini pályáról is, ezentúl leánya oldalán fogja tölteni napjait.

A nem egyhangu, nem is csöndes, de különben egészen polgári ház belső élete kit ne érdekelne?

A két anyós visszavonult, az ifju pár élte szépen, békésen a napjait, talán unalmasan is. Azért mondhatjuk, unalmasan, mert egy szép, holdvilágos este kitört a szende menyecskében az anyjának romantikus vére és az éjjeli vonattal egy ifju színész kíséretében elhagyta a várost, a kilencz szobás házat, szürkülő gavallér férjét.

— Oh az a romantika, az a romantika! Az a hálátlan! — sápirozott Mirabella. — De itt maradok én. Igyekezni fogok, hogy felejthesse annak a hálátlannak gonoszságát.

A sors azonban harmadszor is megszabadította Dánielt, vagyis, hogy rászabad totta teljesen a harmadik anyóst.

A szökevény pár egyenesen Amerikába indult. Jött nem sokára hivatalosan a hire, hogy a német hajó, melyen indultak összeütközött egy angol hajóval és mindenestül elmerült. A halottak névsorát meghozatták: benne volt a szökevény asszony is.

A színésznő megsiratta, de nem nagyon; Dániel fájdalmas megnyugvással sóhajtott: az Isten büntetése.

— Remélem, most kiteszi ennek a teremtésnek a szűrét, — szölt mindjárt csaknap Terka mama, aki hónapokon át csak titokban öntötte ki dühét az udvar nagyszámu baromfián. Mind leölte és megette.

— Már hogy tehetném? Ő is csak anyósom.

— Akkor én megyek.

— Tessék.

— Ugy? — szölt keményen a szemé közé nézve Terka mama. — Kidob? Hát próbálja meg. Itt vagyok. Na!

Dániel nem próbálta meg.

Karolina mamát úgy kellett kinámozni az odvából. A harmadik házasság óta egészen begubózta magát szobájában.

— Jöjjön, Karolina mama — kérlette Mirabella. Én nem tudok főzni. Soha sem tanultam. A szakácsné főztje nem izlik. És meg is lop az ebadta. — Nem bizom benne. Vezesse tovább a házat Karolina-mama.

És megsimogatta nyájasan az arcát.

De most aztán Karolina mamában is felébredt — nem az oroszlan, hanem a makacs asszony.

— Jó, de csak úgy, ha én magam parancsolok. Hetes oda nem jön, zsiros étel nem kerül az asztalra!

— Ugy lesz, ugy!

— Dehogy lett ugy.

Ha Karolina-mama új krumplit készített a hushoz, Terka mama biztosan besompolygott a konyhába, foleresztette és zöldborsót vetett bele. Legyen nyári ricsot. A mikor pedig látta ezt a manipulációt Mirabella, elszégyenlette magát, hogy hát ő semmivel sem járulhat a közös szakácsstudományhoz: a kockára vagdalt sárgarépát és petrezselymet beledobta a kotyvalékba.

Igy látta ő egy fürdőhelyen, ahol ezt a mismást finom főzeléknek hívják. Az ördögnek sem kell, azért finom.

Dániel ur pedig nem szerette ugyan a zöldborsót, de annál inkább irtózott a sárgarépa[meg a petrezselyem keverék(6)]. És most meg kellett ennie mind a hármat!

A peccenyénél tört ki a legveszettebb háboruság.

— Fiam uram, maga kompótot egyék. Az hizlal! — dörgött a mélyhangú amazon.

— Savanyu salátát, az jó gyomrot csinál. Csak savanyut! — ellenkezett Karolina mama.

— Semmifele salátát — döntött Mirabella. A saláta nehéz és nem táplál. Egyék mustárt, az emészt.

— No már azt szeretném látni — vágott oda a természetes mama. Nézzen meg engem és egyék édeset.

Végre is a szegény ember megette mind a hármat: a kompótot, az ezetes salátát, a mustárt.

Olyan gyomorgörcse támadt estére, hogy három doktorért kellett szalasztani, mert ma mindenben specialista kell. Egyik az édes, másik a savanyu ellen adott orvosságot; a harmadik nem tudott semmit sem adni a mustár ellen, hát rárakatott a gyomrára — mustárpapirost.

Ezt az állapotot nem bírta tovább Dániel ur. Eltökélte, hogy megembereli magát. Amint reggel feltápászkodott, oda állt Mirabella elé és kétségbeesetten kérdezte:

— Akar-e feleségem lenni?

— Szíves örömet! — kiáltott patetikusan a színésznő.

— Tied a ház — nyögte görcsösen. És sietett vissza az ágyba.

*

Délután diadalmasan jelentette Mirabella Dániel urnak:

— Örvendj, Dániel. Tiszta a ház. Nincs már anyós!

(Vége.)

Még augusztus hó 20-ig!

Szönyegraktárunk áthelyezése miatt az összes ott lévő árukat leszállítottuk.

Különös olcsó alkalmivétel képen ajánlunk:

Több száz drb. szönyegmaradékot

feláron.

Visszamaradt függönyöket

feláron.

Butorszövet maradékokat

feláron.

Egyes ágy- és asztalterítőket

feláron.

Visszamaradt valódi Smyrna szönyegeket

félsó.

Bosznay J. és Társa

szönyegháza, Kossuth-utca 11.

Még augusztus hó 20-ig!

Idegbajosoknak

igen ajánlatos, hogy a 20 év óta bevezetett és tanúrok, gyakorlati orvosok és a közönség által mind nagyobb és nagyobb körben alkalmazott gyógy-móddal, mely cs. pin külső mosásból áll, ártalmatlan, olcsó és meglepő hatású, megismerkedjenek. Kéje ön a 26. kiadásban megjelent műve két Weismann Romától:

„Az idegbetegségekről és a szelüetésről,” mely dr. R. Schneck V. Emil gyógyszerárban ingyen kapható.

896

1904. v. k. sz.

Árverési hirdetmény.

A debreceni kir. írásbírósnak V. 11/1 — 1904. sz. végzése folytán közhírré tett tük. és el. Első magyar gazdasági gépjárműveszére Malacs. I. re. hajdu-vamospéteri lakostól 730 kor. 20 fill. tőke, ennek 1899. évi decz. hó 31. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 154 kor. 27 fill. perköltés erejéig 1901. évi május hó 6. nap barólag le. és felülfoglalt é. 720 koronára becsült egy négy ló-rejű járgányos cseplőgép és két sertésből álló ingo. á. ok. 1904. évi augusztus hó 22-én délelőtt 9 órakor kezdetét veendő és Vámospércsen a községházánál, esetleg a hegy alatt 530. számú háznál megtartandó nyilvános bírói árverésen a legelőbet ígérőnek azonnali készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adani.

Debreczen, 1904. évi augusztus hó 3-án.

Török Péter,
bírói kiküldött.

A legolcsóbb
bevásárlási forrás
Székely Jenő és Társa
utóda
uri és női-divat
cipőraktár cégnél
Piacz-
es Szent-Anna-utca
sarkán.

Az általánosan elismert kitünő

Mohai Ágnes

természetes magyar ásványvíz,
mely a külföldi Gies-hüllit legjobban
pótolja, főaktára:

MAYER JENŐ

fűszer és csemegé üzletében.
Debreczen, Piacz- és Széchenyi-
utca sarok.

1 literes üveg 19 kr.

1/2 " " 13 "
mélyen leszállított áron kapható.

A ki
olcsón, jól, praktikusán és modernül
építkezni akar

forduljon

BORSODY I. S. építész

irodájához Debreczenben Hunyadi-u. 21.

Templomok, városi lakóházak, kastélyok, iskolák, fürdők, gyárak, gazdasági épületek stb. tervezését vagy elkészítését, nedves lakások szárazra vételét, betonírozást vagy bármily építkezéshez tartozó munkát elvállal.

Építkezésekre törlesztéses kölcsön-
előnyösek eszközöl ki. — Biztos sikerrel
előkészít a közműves, kőfaragó és ac-mes-
teri vizsgára. — Építő iparosoknak olcsón
készít tervrajzokat, költségvetést.

Félix gyógyfürdő.

Nagyváradtól délre 7 kilométer távolságban, 140 méterre a tenger színe fölött, nagykiterjedésű tölgy erdősegtől borított hegyekkel környezett csendes völgyben, a nagyvárad—belényesi vasut és országut mentén fekszik. Hét (7) szállodájában 165 szoba van, minden igényeket kielégítő módon s a folyó évben teljesen újonnan berendezve, nyolcz tükör és tiz kádfürdővel felszerelt fürdőházaí úgy a szállodákkal, mint a gyógy- és étteremmel csukott és télen fűtött folyosókkal vannak összekötve. — 49 C. fokú hévforrásának vízbősége páratlanul áll Európában, napi mennyisége 17 millió liter. Természetes iszap, vásártelki moór, szénsavas, sós, jodsós, sziksós s bármely másnemű kombinált fürdő rendelkezésre áll. A kénsavas sókban gazdag és kénhidrogént is tartalmazó hévvíz különösen javalt fürdő alakjában: Csuzos és kőszvényez bántalmaiknál, izületi gyuladásoknál, csonttörések és ficzamadások után, idegzsábáknál (pl. shyas) némely bőrbajoknál, görvély és angolkórúknál, idült fekélyeknél és sebesülések után maradt tapadó hegeknel, női betegségeknél, idült méh és petefészek gyuladások, méhhurut mendeze, beli sejtiszövetbeli és izzadmányoknál, idült verelobnál (Bright kor) stb. Ivógyógymód alakjában pedig: idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, veseköveknel, a máj és epehólyag betegségeknél (sárgaság epekövek) és cukorbetegségnél. A fürdő orvosa dr. Matolay Károly operatur, nőgyógyász, volt kórházi igazgató főorvos, ki május—szeptemberig a fürdőtelepen, télen pedig Nagyváradon lakik s telefon hívásra télen is bármikor megjelenik a fürdőtelepen. Nyáron naponta 16, télen 4 vonat közlekedik Forgalom: 6500 fürdővendég 30 ezer kiránduló. A fürdő tulajdonosa a jászovári premontrei rend és a fürdő bér-lője Komzák Alajos nagyköltséggel a folyó évben mindent újjáalakítottak s mindent újonnan a lelegegansabban rendezték be.

Téli kúra penzionnal.

MIHÁLY
M SÁMUEL
FÖTÉR 30. DREHERREL
SZEMBEN.

PAPIRRAKTÁR, IRODASZEREK- és
KÜLÖNLEGESSÉGEK, ÜZLETI KÖNYVEK

|| **ÁRUHÁZA.** ||

OLAJ és VIZFESTÉSZETIKEL-
LÉKEKBEN DUS VÁLASZTÉK.

MINDEN EREDETI
GYÁRI ÁRBAN!

T. cz.

Becses figyelmébe ajánlom folyton fejlődő izlés és divat követelményeivel lépést tartó

— **műnyomdámat** —

különlegességeim: esküvői meghívók és eljegyzési jegyek, névjegyek stb. Teljes tisztelettel

Mihály Sámuel.